

Дата: 18.10.2023

Група: 25

Предмет: Основи бухгалтерського обліку

УРОК № 2

ТЕМА: Загальна характеристика бухгалтерського обліку..

МЕТА:

- Ознайомити учнів з початковими відомостями про бухгалтерський облік, його вимірниками та особливостями веденням, з початковими відомостями про принцип і порядок бухгалтерського обліку, його методами.
- Сформувати в учнів поняття про функції та завдання бухгалтерського обліку, про предмет та метод БО, пояснити поділ об'єктів БО
- Сприяти всебічному розвитку особистості;
- Виховувати інформаційно-освічену людину.

1. Теоретичні та методичні засади бухгалтерського обліку

Бухгалтерський облік – це процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень.

Бухгалтерський облік дає інформацію про майно підприємства, його капітал, зобов'язання, господарські процеси та їх результати. Особливістю бухгалтерського обліку є те, що всі господарські операції реєструються на підставі первинних документів.

Теоретичною засадою бухгалтерського обліку є загальна економічна теорія, яка вивчає закони суспільного виробництва і процеси обміну та розподілу матеріальних благ на різних етапах розвитку людського суспільства.

Методологічною засадою бухгалтерського обліку є діалектичний метод пізнання природи, суспільства та людського мислення, який розглядає всі явища природи і суспільства у взаємозв'язку та взаємозалежності, у безперервному русі та змінах.

Вивчення бухгалтерського обліку за його методологічними засадами слід розпочати з ознайомлення з основними термінами.

Стандарт обліку – облікові правила та процедури, що стосуються виміру, оцінки і надання облікової інформації, розроблені відповідними професійними організаціями, наприклад Комісією зі стандартів фінансового обліку.

Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку – нормативно – правовий акт, затверджений Міністерством фінансів України, що визначає принципи та методи ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності, що не суперечать міжнародним стандартам.

Бухгалтерські стандарти як правило співпадають з бухгалтерськими принципами.

При організації веденні бухгалтерського обліку підприємства в своїй роботі керуються Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, які являють собою нормативно – правові акти, затверджені Міністерством фінансів України, що

визначають принципи та методи ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності, що не суперечить міжнародним стандартам.

Національні положення стандарти бухгалтерського обліку складаються з таких частин:

1. Загальні положення, де визначаються методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про об'єкти обліку, вказується яким чином і які суб'єкти господарської діяльності їх застосовують, наводиться короткий глосарій вживаних термінів та їх тлумачення, що сприяє кращому розумінню змісту положення.

2. Визнання та класифікація об'єкта бухгалтерського обліку.

3. Оцінка об'єкта бухгалтерського обліку, її складові та порядок визначення, вказуються прийняті методи оцінки.

4. Характеристика обліку об'єкта бухгалтерського обліку виходячи із загальноприйнятих за МСБО принципів.

5. Розкриття інформації про об'єкти бухгалтерського обліку у фінансовій звітності та примітках до звіту.

6. Додатки, де наводяться форми фінансової звітності.

Міністерство фінансів України розробило і затвердило Положення (стандарти) бухгалтерського обліку.

Національні стандарти бухгалтерського обліку

№ П(с)БО	Назва П(с)БО
1	Загальні вимоги до фінансової звітності
2	Баланс
3	Звіт про фінансові результати
4	Звіт про рух грошових коштів
5	Звіт про власний капітал
6	Виправлення помилок та зміни у фінансових звітах
7	Основні засоби
8	Нематеріальні активи
9	Запаси
10	Дебіторська заборгованість
11	Зобов'язання
12	Фінансові інвестиції
13	Фінансові інструменти
14	Оренда
15	Дохід
16	Витрати
17	Податок на прибуток
18	Будівельні контракти
19	Об'єднання підприємств
20	Консолідована фінансова звітність
21	Вплив змін валютних курсів
22	Вплив інфляції
23	Розкриття інформації відносно пов'язаних сторін
24	Прибуток на акцію

25	Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва
26	Виплати працівникам
27	Діяльність, що припиняється
28	Зменшення корисності активів
29	Фінансова звітність за сегментами
30	Біологічні активи
31	Фінансові витрати

Закон «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 року № 996 передбачає, що державне регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні здійснюється з метою:

- створення єдиних правил ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, які є обов'язковими для всіх підприємств, гарантують і захищають інтереси користувачів
- удосконалення бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Структура регулювання бухгалтерського обліку в Україні є наступною:

Перший рівень (основа) – загальні положення Закону.

Другий рівень – Стандарти і План рахунків, що базуються на Законі, затверджені Мінфіном і зареєстровані в Мін'юсті.

Третій рівень – накази та листи Мінфіну, що роз'яснюються, як застосовувати кожний стандарт в тій чи іншій конкретній ситуації.

2. Вимірники бухгалтерського обліку

У бухгалтерському обліку для кількісного відображення руху засобів, коштів, обсягів здійснення господарських процесів використовують три види вимірників:

- натуральні
- трудові
- грошові (вартісні)

Натуральні вимірники застосовують для отримання даних про господарські засоби і процеси в їх натуральному вираженні і надають інформацію про кількість однорідних об'єктів обліку в кг, м², м³. Ці вимірники використовують для обліку матеріальних цінностей, готової продукції, товарів.

Трудові вимірники використовують для визначення кількості витраченої праці та виражаються в одиницях часу (людино-дні, людино-години). В поєднанні з натуральними вимірниками за їх допомогою розраховують заробітну плату, продуктивність праці, норми виробітку тощо.

Грошові вимірники використовуються для узагальненого відображення господарських засобів, джерел їх утворення, процесів і результатів в єдиній вартісній оцінці в грошових одиницях (гривні). Грошовий вимірник є найбільш універсальним і узагальнюючим.

У бухгалтерському обліку використовуються всі три види вимірників, але основним є грошовий, за допомогою якого можна узагальнити всі господарські факти, явища та процеси.

3. Мета і завдання бухгалтерського обліку

Бухгалтерський облік має на меті забезпечити управлінський апарат, відповідні служби і фахівців необхідними достовірними даними про господарські процеси та фінансовий стан підприємства.

Як складова частина інформаційної системи підприємства бухгалтерський облік повинен забезпечувати отримання точної, повної, оперативної і вірогідної економічної інформації про господарські процеси, стан та використання ресурсів підприємства, розрахункові взаємовідносини з покупцями, постачальниками, персоналом.

Бухгалтерська інформація потрібна апаратові управління підприємством для обґрунтованого прийняття короткотермінових і довготермінових управлінських рішень

Основними завданнями бухгалтерського обліку є:

- збір, обробка та відображення первинних даних про стан господарської діяльності
- систематизація, групування та зведення даних з метою одержання підсумкової інформації про фінансово – господарські операції підприємства
- забезпечення достовірною і своєчасною інформацією внутрішніх і зовнішніх користувачів облікової інформації про господарські процеси і явища
- формування інформаційної бази для планування, стимулювання, організації, аналізу і контролю фінансово-господарської діяльності підприємства

4. Функції бухгалтерського обліку

Виходячи з вимог керівництва щодо реалізації поставлених завдань, виділяються наступні функції бухгалтерського обліку:

- 1) контрольна
- 2) інформаційна.

Контрольна функція бухгалтерського обліку пов'язана із забезпеченням виконання планових завдань і досягнення запланованих показників діяльності підприємства шляхом здійснення їх порівняння.

Інформаційна функція бухгалтерського обліку полягає у забезпеченні керівництва як структурних підрозділів, так і підприємства в цілому інформацією, яка необхідна для здійснення контролю, планування і прийняття оперативних управлінських рішень.

Для успішної реалізації функцій бухгалтерського обліку до нього висуваються наступні вимоги:

- порівняльність показників обліку з показниками плану
- своєчасність обліку
- точність і об'єктивність
- повнота і аналітичність облікових даних
- якість і доступність
- економічність обліку.

Вимога до бухгалтерського обліку щодо порівняльності показників обліку з показниками плану полягає в тому, що зібрана і узагальнена інформація повинна забезпечувати можливість контролю виконання планових завдань як у цілому по підприємству, так і у розрізі його структурних підрозділів. Поряд з тим система показників обліку будується відповідно до показників, передбачених у плані.

Забезпечення прийняття оперативних управлінських рішень неможливе без чітко організованої системи збору і обробки облікових даних, що в свою чергу висуває таку вимогу до бухгалтерського обліку, як своєчасність обліку.

Вимога до бухгалтерського обліку про точність і об'єктивність визначається необхідністю представлення правдивої і неупередженої інформації як для внутрішніх (менеджери, акціонери) так і для зовнішніх її споживачів (податкові органи, органи державної статистики, банки). Треба зазначити, що за приховування доходів, а також подання недостовірної звітності, законодавством України передбачено застосування до порушників відповідних стягнень.

Інформація яка надходить із первинних підрозділів до бухгалтерії підприємства, а також від обліковця до менеджера, повинна відповідати принципу повноти і аналітичності, тобто бути деталізованою в такій мірі, щоб на її основі можна було провести належний аналіз і прийняти необхідні рішення.

Вимога до бухгалтерського обліку про ясність і доступність облікової інформації для широких мас забезпечується публікацією у пресі таких звітних даних і показників діяльності акціонерного товариства, які в свою чергу дають змогу проаналізувати результати його діяльності навіть особам, які не мають спеціальної економічної освіти.

Організація збору і обробки облікової інформації на підприємстві має відповідати принципу економічності. Дана вимога забезпечується шляхом раціональної організації обліку, використанням прогресивних форм ведення обліку, застосуванням електронно – обчислювальної техніки.

5. Принципи бухгалтерського обліку

Принципи бухгалтерського обліку – це основні засади, на яких здійснюються функції суб'єктів господарської діяльності у мікроекономічному середовищі.

Принцип автономності означає, що кожний суб'єкт господарювання як юридична особа веде облік майна і зобов'язань та складає фінансову звітність відокремлено від особистого майна та зобов'язань засновників. Суб'єкт господарювання повинен дотримуватись принципу автономності у всіх аспектах діяльності незалежно від його організаційно-правової форми.

Принцип безперервності полягає у тому, що підприємство відповідно до його засновницьких документів має намір вести свою господарську діяльність безперервно і постійно. Майно підприємства, згідно цього принципу, відображаються в обліку і балансі за оцінкою їх фактичного придбання, власного виробництва, а не за ринковою ціною в окремі періоди року. Доходи і витрати відображаються в обліку і звітності безперервно, що дає змогу визначати на будь-яку звітну дату результати діяльності підприємства і забезпечує довіру до нього акціонерів та інвесторів при вкладанні капіталу.

Принцип доказовості ґрунтується на застосуванні суцільного документування всіх господарських операцій на підприємстві. При цьому первинні документи де зафіксовано факт здійснення господарських операцій повинні мати обов'язкові реквізити, які стверджують їх юридичну доказовість.

Принцип грошової оцінки полягає у відображенні господарських операцій у єдиному грошовому вимірюванні з метою їх узагальнення, групування та порівняння з нормативними показниками з суміжними звітними періодами.

Принцип собівартості – це відображення у бухгалтерському обліку сировини, матеріалів, засобів праці, виробленої продукції за собівартістю їх придбання або виробництва, тобто за фактичними витратами. Цей принцип ґрунтується на грошовому вимірнику використання фінансових, матеріальних і трудових ресурсів суб'єктом господарювання у створенні нового продукту.

Принцип обачності (обережності, консерватизму) – це відображення у бухгалтерському обліку витрат і доходів на підставі достовірно обґрунтованих первинною документацією господарських операцій. Обачність і обережність ґрунтуються на запобіганні зростанню витрат виробництва, можливих втрат у господарюванні від стихійного лиха, виробничих аварій та інших негативних явищ завдяки створенню страхових резервних фондів.

Принцип закріплення власності ґрунтується на суцільному і безперервному документуванні, на підставі документів які мають юридичну силу закріплюється власність фізичних і юридичних осіб у формі акцій, дивідендів, паїв, позик. Завдяки цьому принципу бухгалтерський облік забезпечує контроль за збереженням різних форм власності.

Принцип дискретності дає змогу до завершення звітного року скласти звітні реєстри, головну книгу, баланс та фінансову звітність на дату облікового періоду.

Принцип нарахування застосовується в бухгалтерському обліку для визначення моменту проведення витрат і одержання доходів. За цим принципом витрати і доходи відображаються в обліку в тому періоді, у якому вони були нараховані.

Принцип облікової політики передбачає додержання у бухгалтерському обліку і фінансової звітності протягом тривалого часу обраних методів визначення доходу, нарахування амортизації основних засобів та нематеріальних активів.

Принцип періодичності обліку передбачає поділ безперервної господарської діяльності підприємства на звітні періоди (місяць, квартал) для виявлення результатів цієї діяльності за певні відрізки часу та складання звітності. Крім того, періодичність обліку дає змогу підготувати оперативну інформацію для фінансового менеджменту, маркетингової діяльності.

Питання для самоконтролю:

1. Назвіть вимірники БО
2. Які принципи наслідують БО?
3. Назвіть функції БО. Розкрийте їх призначення

Домашнє завдання.

Підручник: Лишиленко О.В. «Бухгалтерський облік» частина 1 § 1.2-2.2

Для зв'язку використовувати ел. пошту 2573562@ukr.net

Для завантаження бланків використовувати посилання:

<https://buhgalter911.com/uk/blanki/>